

MINISTERUL EDUCAȚIEI NAȚIONALE
UNIVERSITATEA „1 DECEMBRIE 1918” DIN ALBA IULIA
FACULTATEA DE ISTORIE ȘI FILOLOGIE
DEPARTAMENTUL FILOLOGIE

TEZĂ DE DOCTORAT

- Rezumat -

COORDONATOR ȘTIINȚIFIC:

PROF. UNIV. DR. CONSTANTIN CUBLEȘAN

DOCTORAND:

SILVIU CONSTANTIN MIHĂILĂ

ALBA IULIA

2013

MINISTERUL EDUCAȚIEI NAȚIONALE
UNIVERSITATEA „1 DECEMBRIE 1918” DIN ALBA IULIA
FACULTATEA DE ISTORIE ȘI FILOLOGIE
DEPARTAMENTUL FILOLOGIE

ZOE DUMITRESCU-BUȘULENGA SAU DESPRE
„ÎMBLÂNZIREA” LITERATURII. DE LA
MAESTRUL PAIDEIC LA OMUL KAIROTIC

- Rezumat -

COORDONATOR ȘTIINȚIFIC:

PROF. UNIV. DR. CONSTANTIN CUBLEȘAN

DOCTORAND:

SILVIU CONSTANTIN MIHĂILĂ

ALBA IULIA

2013

CUPRINS

I. ARGUMENT: ZOE DUMITRESCU-BUȘULENGA SAU DESPRE „ÎMBLÂNZIREA” LITERATURII.....	6
II. ZOE DUMITRESCU-BUȘULENGA, VIAȚA. SUB SEMNUL DESTINULUI ALES..	17
III. ZOE DUMITRESCU-BUȘULENGA, EXEGET AL LUI EMINESCU.....	32
3.1. Eminescu în orizontul propriilor texte exegetice: un exercițiu de hermeneutică	32
.....	
3.1.1. „Riscurile” biografiei (eminesciene): de la verosimilitate la ficțiune. Limite și	32
descentrări interpretative.....	32
3.1.2. Repere biografice identitare – Blajul în conștiința eminesciană.....	43
3.2. Eminescu în orizontul romantismului german.....	48
3.2.1. Oglindirea în romantismul german sau „fascinația comparatistă”.....	48
3.2.2. Eminescu și Novalis sau „procesul” <i>florii albastre</i>.....	59
3.3. Eminescu în orizontul creștin: de la demiurgul thanatic la împăratul vieții.....	66
3.4. Mihai Eminescu la o „altfel” de lectură. „Dincolo” de romantism.....	79
3.4.1. Pentru o poetică a modelelor culturale: de la Mihai Eminescu la Tudor Vianu	79
.....	
3.4.2. Mihai Eminescu sau despre „intermediarul necesar”. Viziuni comparatiste	84
convergente.....	84
3.4.3. <i>Cezara</i>. Un proiect erotic „eșuat”.....	88
3.4.3.1. Preliminarii la erotica eminesciană: între „mitizarea” biografică și performanța	88
interpretării operei literare.....	88
3.4.3.2. De la iubirea curtenească la iubirea mistică, „interzisă”. Filiații comparatiste..	91
3.4.3.3. Binomul „interioritate-exterioritate”. „Insula lui Euthanasius” ca prag	95
de trecere. Refacerea „cuplului adamic” și integrarea în „unitatea cosmică”....	95
3.4.3.4. <i>Cezara</i> sau despre „incantațiile” alterității.....	101
IV. ION CREANGĂ ȘI „MĂȘTILE” ALEGORIEI. „DINCOLO” DE POVESTE.....	103

V. ZOE DUMITRESCU-BUȘULENGA, MEMORIALISTUL.....	114
5.1. „Călătoria” ca formă arhetipală de cunoaștere.....	114
5.2. „Arhipelagul” devenirii: sub semnul iluminării.....	116
VI. ZOE DUMITRESCU-BUȘULENGA, SPIRIT RENASCENTIST ȘI PAIDEIC.....	127
6.1. „Obsesia clasicității” sau despre așezarea întru <i>valoare și cunoaștere de sine</i> ..	127
6.2. Vocația interdisciplinarității.....	145
VII. ZOE DUMITRESCU-BUȘULENGA, ÎN ORIZONTUL DIPLOMAȚIEI ROMÂNEȘTI. RELAȚIILE ROMÂNNO-ITALIENE ÎN CONTEXT EUROPEAN....	161
VIII. ZOE DUMITRESCU-BUȘULENGA, ÎN „LABIRINTUL” PARATEXTELOR. „MUCENICIA PRIVIRII”	166
IX. ZOE DUMITRESCU-BUȘULENGA, ACTIVITATEA PUBLICISTICĂ.....	190
X. MAICA BENEDICTA SAU DESPRE OMUL KAIROTIC.....	216
XI. CONCLUZII: DE LA MAESTRUL PAIDEIC LA OMUL KAIROTIC.....	224
XII. ANEXE.....	229
12.1. Zoe Dumitrescu-Bușulenga, spirit universal. Calendarul activităților desfășurate în perioada de directorat la <i>Accademia di Romania</i> din Roma.....	229
12.2. Convorbiri despre Zoe Dumitrescu-Bușulenga – Maica Benedicta.....	239
12.3. Interviu cu Zoe Dumitrescu-Bușulenga – Maica Benedicta.....	282
12.4. Corespondență Zoe Dumitrescu-Bușulenga – Silviu Mihăilă.....	289
12.4.1. Zoe Dumitrescu-Bușulenga sau despre „lumina duhovnicească a sufletului meu”	289
12.4.2. „Premisă” pentru o ediție critică.....	293
12.4.3. Scrisori.....	294
12.4.4. Note finale.....	304
12.5. Zoe Dumitrescu-Bușulenga în arhiva destinatarului.....	307

12.5.1. Interviu cu Zoe Dumitrescu-Buşulenga – Maica Benedicta.....	307
12.5.2. Scrisori expediate de Zoe Dumitrescu-Buşulenga către Silviu Mihăilă.....	321
XIII. BIBLIOGRAFIE.....	348

Cuvinte cheie: Zoe Dumitrescu-Buşulenga, cultura contaminată, cultura contaminantă, Mihai Eminescu, eminescologie, autori canonici, biografie, ficţiune, verosimilitate, romantismul german, oglindire, comparatism, literatura religioasă, interdisciplinaritate, muzică, sculptură, pictură, dialogul artelor, Ion Creangă, Ştefan Luchian, surorile Brontë, poststructuralism, deconstrucţie, indecidabil, alegorie, modernism, postmodernism, criza canonului romantic, „intermediar necesar”, „corelativ obiectiv”, model cultural, umanism, renaştere, curente literare, „punctum”, periplu umanistic, spirit paideic, clasicism, Accademia di Romania din Roma, contexte diplomatice, paratext(e), publicistică, perioada interbelică, ideologie socialistă, realism socialist, comunism, omul kairotic, monahism, Maica Benedicta.

Teza cercetării doctorale intitulată *Zoe Dumitrescu-Buşulenga sau despre „îmblânzirea” literaturii. De la maestrul paideic la omul kairotic* îşi propune să (re)aşeze în orizontul de specialitate al criticii literare româneşti opera unuia dintre cei mai importanţi oameni de cultură ai secolului trecut: Zoe Dumitrescu-Buşulenga. De ce un studiu despre Zoe Dumitrescu-Buşulenga şi nu despre o altă personalitate a culturii româneşti? **Argumentul** de la care pornim este acela că, de-a lungul timpului, Zoe Dumitrescu-Buşulenga a fost „ţinta” unor judecăţi de valoare lacunare din partea criticii literare; de aceea, un *studiu monografic* asupra operei şi biografiei acesteia ni se pare de o prioritate imediată, **intenţia** urmărită fiind de a-i deschide opera atât din perspectiva istoriei ideilor literare cât şi a modelelor hermeneutice propuse.

Pe de-o parte, Zoe Dumitrescu-Buşulenga este „etichetată”, de cele mai multe ori, drept o cercetătoare orientată exclusiv spre filologia „clasică”, primind apelativul de specialist în literaturile vechi orientale şi în cultura Antichităţii greco-latine. Cu toate acestea, dincolo de consideraţiile critice pasionante şi temeinice (la vremea respectivă) pe care studiile sale le relevă despre procesul de dezvoltare poliedrică a fenomenului cultural românesc – definit „*puer senex*”¹ şi raportat contextului universal –, formaţia intelectuală a Zoei Dumitrescu-Buşulenga trădează o personalitate complexă, ea a avut parte de o receptare efervescentă în epocă, fiind o prezenţă catalizatoare pe „scena” cotidiană a vieţii literare, şi nu numai². Atenţia de care s-a bucurat s-a datorat şi formaţiei umaniste, renaşcentiste a

¹ Zoe Dumitrescu-Buşulenga, *Itinerarii prin cultură*, Bucureşti, Editura Eminescu, 1982, p. 382.

² Vezi Alex Ştefănescu, *Istoria literaturii române contemporane (1941-2000)*, Bucureşti, Editura Maşina de Scris, 2005, pp. 728-732.

profesoarei de literatură comparată, fapt ce i-a permis apropierea de opere și scriitori „canonici” ai literaturii române și universale. Spirit paideic, comparatist, stăpânind „vraja” discursului oratoric și îndeplinind importante funcții de conducere în țară și în străinătate, Zoe Dumitrescu-Bușulenga duce mai departe preocupările critice ale mentorilor săi. Nu întâmplător, ea îmbrățișează critica tematologică și biografismul promovate de George Călinescu, dar și preferința pentru exercițiul comparatist și pentru studiile interdisciplinare ale marelui său model: Tudor Vianu. Totodată, așa cum arată Zaharia Sângeorzan³, autoarea investigată tratează scriitori canonici, de primă mână în literatura română, și subiecte incitante, foarte la modă în vremea respectivă, dar în egală măsură „delicate”, în sensul în care sunt considerate, în linii mari, dacă nu neapărat „închise” / „consumate”, oricum, mai puțin fertile sub aspectul insolitului tezei pe care o propun. Cu toate acestea, „Monografiile sale (despre Eminescu și Creangă, n.n., S.M.) nu repetă concluziile lui G. Călinescu...”⁴, nu sunt reluări „cuminți” ale ideilor exegetice formulate de predecesori, ci demonstrează cristalizarea unei personalități enciclopedice și a unei intuiții critice profesioniste.

Pe de altă parte, cariera de filolog pe care a urmat-o Zoe Dumitrescu-Bușulenga cunoaște o evoluție cel puțin interesantă, dacă nu emblematică pentru mersul literaturii și al culturii românești din secolul al XX-lea. Credem că avem, prin urmare, viața unui *litterat* plasată la „răscruce de drumuri”, în 1963 are loc debutul cu monografia dedicată lui Ion Creangă (deși în 1959 semnează, în calitate de coautoare alături de Savin Bratu, studiul „*Contemporanul*” și *vremea lui*), iar 2006 este anul trecerii la cele veșnice. Altfel spus, Zoe Dumitrescu-Bușulenga a scris și a publicat într-o perioadă „nefastă” culturii române: perioada proletcultistă (1948-1964) și perioada comunismului naționalist de după 1971, cu, desigur, o scurtă perioadă de liberalizare și deschidere (1964-1971); însă operele acesteia au rămas, de fapt, departe de o obiectivă asimilare, la un grad ridicat de performanță a specialității, mulți sancționând-o pentru filtrul ideologic socialist al reflexelor critice din unele articole publicate în presa vremii, invalidându-i, injust, probitatea demersului științific întreprins.

Alegerea temei s-a realizat în funcție de două motivații personale esențiale: interesul pentru domeniile științifice de cercetare (interdisciplinare) ale Zoei Dumitrescu-Bușulenga – „uzate” și „canonice” în cultura română și chiar cea universală, despre care s-a scris extrem de mult, dar mereu provocatoare și stimulante: eminescologia, perioada marilor clasici, literatura greacă veche, renașterea, umanismul, romantismul, muzica, arta, genul

³ Vezi Zaharia Sângeorzan, *Anotimpurile criticii*, București, Editura Cartea Românească, 1983, p. 138: „Studiile sale rămân să ne convingă de puterea de sinteză a autoarei, de îndrăzneala ei de a ataca, fără complexe, teme considerate ca epuizate critic”.

⁴ *Ibidem*.

memorialistic, literatura parenetică, dimensiunea religioasă a literaturii ș.a. – și, în egală măsură, dorința subiectiv-afectivă de a scrie despre o personalitate a culturii românești a secolului trecut de care m-am simțit atașat și care m-a marcat profund intelectual și spiritual în cei aproximativ doi ani cât a durat corespondența noastră (2004-2006).

Caracterul inovator al cercetării constă în faptul că, în momentul de față, o astfel de lucrare monografică lipsește din „peisajul” restituitiv al criticii noastre literare. În afară de articolele, recenziile (nu puține și deloc de neglijat!) care s-au publicat în periodice, nu avem o viziune de ansamblu asupra operei Zoei Dumitrescu-Bușulenga. Chiar mai mult, remarcăm austeritatea prezentării biobibliografice a autoarei investigate în istoriile și dicționarele literare românești, nebeneficiind, regretabil, de o receptare dacă nu exhaustivă, cel puțin sintetizatoare în liniile sale de importanță majoră⁵. Prin urmare, am considerat necesară elaborarea unei cercetări monografice, o primă astfel de abordare aplicată scrierilor Zoei Dumitrescu-Bușulenga, care să restituie un portret inedit și plin de viață al multiplelor sale preocupări culturale și academice promovate pe parcursul secolului XX (și început de secol XXI). Atât *alegerea temei* cât și *caracterul inovator* explică **actualitatea temei de cercetare**.

Originalitatea tezei constă în aplicarea unor *grile moderne* de lectură pe textul critic al Zoei Dumitrescu-Bușulenga, dar și a unor **metode de analiză** comparatistă și *piste de receptare* ale textului literar care se înscriu într-o arie extinsă de cercetare ce îmbină biografia și istoria ideilor cu istoria mentalităților, istoria artei cu istoria imaginilor ș.a.m.d., toate fiind inserate, firesc, la rândul lor unui context ideologic, politic, istoric, cultural mai larg ce se reflectă și în domenii complementare literaturii: filosofie, muzică, sculptură, pictură, psihanaliză, politică, arhitectură, religie, lingvistică, pragmatică, semiotică (vezi capitolele III, IV, V, VI, VII, VIII, IX, X). Așadar, studiul de față se individualizează în câmpul cercetării de performanță și de specialitate prin cel puțin patru noutăți metodologice și discursive aplicate scrierilor Zoei Dumitrescu-Bușulenga: 1. prin orientarea studiilor autoarei investigate „către concept” (“concept-oriented”) în detrimentul celor orientate „către autor” (“author-oriented”)⁶. *Comparatismul* ca metodă exegetică de lucru are, pentru Zoe Dumitrescu-Bușulenga, înțelesul termenului franțuzesc pe care i-l conferă: **„discipline de couronnement”** (*disciplină de încoronare*). Tocmai de aceea, credem, *exegeza* întreprinsă în

⁵ De pildă, în *Istoria critică a literaturii române: 5 secole de literatură*, Pitești, Editura Paralela 45, 2008, Nicolae Manolescu nici măcar nu îi dedică o intrare unică, singulară, Zoe Dumitrescu-Bușulenga este doar amintită colateral în legătură cu alți scriitori sau teme conexe explorate.

⁶ O viziune critică asupra dialecticii interpretative privind studiile eminescologice orientate „către autor” (“author-oriented”) și cele orientate „către concept” (“concept-oriented”) este detaliată de către Ioana Bot. Vezi în acest sens subcapitolul 3.2.1., *Oglindirea în romantismul german sau „fascinația comparatistă”*, al cercetării de față.

Eminescu și romantismului german se fundamentează pe o orientare a studiului – neîndoielnică – către *concept*, lucrarea eminescologului este una “*concept-oriented*”, vezi subcapitolul 3.2. *Eminescu în orizontul romantismului german*. În subcapitolul 3.4.2., *Mihai Eminescu sau despre „intermediarul necesar”*. *Viziuni comparatiste convergente*, am aplicat conceptul de „*intermediar necesar*” apud Aristotel; în timp ce în capitolul IV, *Ion Creangă și „măștile” alegoriei. „Dincolo” de poveste*, conceptul de „*alegorie*” (apud Paul de Man și Antoine Compagnon), iar în capitolul V, *Zoe Dumitrescu-Bușulenga, memorialistul*, conceptul de „*punctum*” (apud R. Barthes); 2. prin utilizarea fenomenului deconstructivist în studiile dedicate lui Eminescu și Creangă. Am urmărit, în consecință, încercarea de modernizare a instrumentarului critic la Zoe Dumitrescu-Bușulenga, ceea ce o apropie de paradigma filosofiei (post)moderne, actualizându-i ideile critice exprimate și care înglobează, astfel, la un nivel de substrat, de adâncime, „germenii” unui limbaj de descifrare revigorant și ai unui cod critic de interpretare literară (mereu) insolit. În subcapitolul 3.4.3. *Cezara. Un proiect erotic „eșuat”*, am probat în ce măsură poate fi aplicat conceptul de *inducidabil* teoretizat de J. Derrida pe fundalul poveștii de iubire dintre călugărul Ieronim și contesa Cezara Bianchi din nuvela romantică *Cezara* – așa cum este el exemplificat în scrierile eminesciene de către Ioana Bot⁷ –, ținând cont și de afirmațiile critice formulate de Zoe Dumitrescu-Bușulenga în prefața la Mihai Eminescu, *Proză*⁸. **Capitolul IV**, *Ion Creangă și „măștile” alegoriei. „Dincolo” de poveste*, postulează despre o posibilă suprapunere între ideile critice exprimate de Zoe Dumitrescu-Bușulenga, cu privire la necesitatea „redescoperirii” / „recitirii” operei lui Ion Creangă, și studiile devenite între timp celebre ale unor importanți teoreticieni și critici literari din secolele XX și XXI. Mai există posibilitatea de a spune ceva nou despre universul prozaic al lui Ion Creangă? În această direcție, am verificat dacă ipotezele autoarei investigate își găsesc soluția în tezele legiferate de Gilbert Durand, J. Hillis Miller și Eugen Simion (despre **sensurile multiple** ale unui text literar), Antoine Compagnon și Paul de Man (despre conceptul de **alegorie**), Jacques Derrida (despre conceptul de **deconstrucție**), Roland Barthes (despre „**critica oarbă și mută**”) și Ioana Bot (criticul clujean propune segmente de analiză a firului narativ apelând la *indicibil* și la conceptul de *alegorie*); 3. prin prezentarea unor secvențe de istorie a relațiilor culturale internaționale – prea puțin cunoscute și explorate, unele de noutate absolută – care oglindesc activitatea diplomatică a Zoei Dumitrescu-Bușulenga în calitate de directoare a *Accademiei di*

⁷ Vezi Ioana Bot, *Eminescu explicat fratelui meu*, București, Editura Art, 2012.

⁸ Vezi Mihai Eminescu, *Proză*. Prefață și note de Zoe Dumitrescu-Bușulenga. Text stabilit de Eugen Simion și Flora Șuteu. Ediția a II-a, București, Editura Albatros, 1976.

Romania din Roma (vezi capitolul VII, *Zoe Dumitrescu-Buşulenga, în orizontul diplomației românești. Relațiile româno-italiene în context european*, și anexa 12.1. *Zoe Dumitrescu-Buşulenga, spirit universal. Calendarul activităților desfășurate în perioada de directorat la Accademia di Romania din Roma*) și 4. prin conturarea unui portret religios de mare profunzime al Zoei Dumitrescu-Buşulenga și, indubitabil, unic în istoria criticii literare românești care reliefează latura monahală a omului de cultură devenit, între timp, Maica Benedicta (vezi capitolul X, *Maica Benedicta sau despre omul kairotic*).

Caracterul științific reiese din bibliografia variată și extinsă aferentă temei și care numără: istorii literare, antologii, dicționare, volume colective, exegeze, ediții și studii critice, „texte de escortă”, articole publicate în periodice, arhive (dosare) din cadrul MAE (Ministerului Afacerilor Externe) din România, arhive (dosare, notițe ale Ioanei Em. Petrescu) din fondul de carte „Popovici-Petrescu” aflat în posesia Bibliotecii Județene „Octavian Goga” din Cluj-Napoca, teze de doctorat, corespondență din arhiva personală, adrese electronice (sitologie). O importanță majoră am acordat-o fenomenului renașcentist, umanist și vocației interdisciplinare în scrierile Zoei Dumitrescu-Buşulenga și care beneficiază de o bibliografie de specialitate consistentă în limba italiană care a putut fi fructificată odată cu realizarea stagiului de mobilitate internațională la Universitatea „La Sapienza” din Roma, sub conducerea doamnei prof. univ. Luisa Valmarin, desfășurat în martie-iunie 2012 și februarie-mai 2013.

În ceea ce privește **structura și organizarea lucrării**, ea cuprinde **9 capitole** (cu subcapitolele aferente), un **argument și concluzii**. La acestea, se adaugă un capitol de **anexe și bibliografia finală**. În total, studiul conține 13 capitole.

Capitolul II, *Zoe Dumitrescu-Buşulenga, viața. Sub semnul destinului ales*, trasează sintetic coordonatele biografice ale Zoei Dumitrescu-Buşulenga insistând mai ales pe parcursul său intelectual și profesional, dar și pe acela al universului anilor copilăriei și al laturii religioase –, aceasta din urmă se manifestă, cu pregnanță, în ultimii ani din viață când se apropie de viața monahală.

Capitolul III, *Zoe Dumitrescu-Buşulenga, exeget al lui Eminescu*, ocupă indiscutabil cea mai mare parte din lucrarea de față. Este un capitol amplu, complex și divers prin densitatea operelor eminesciene analizate, a demersului metodologic aplicat, a grilelor de lectură și a metodelor hermeneutice propuse. Am considerat necesară analiza exegezei sale eminescologice spre a oferi un instrument util istoriei ideilor noastre literare, ca și din dorința de a evidenția noutatea acestor lucrări la vremea respectivă, și, totodată, de a revela în ce constă / rezidă aportul științific al acestora cu privire la teritoriile „*cosmosului*” eminescian –

etern dezbătute și contrariate. Opera de eminescolog a Zoei Dumitrescu-Buşulenga gravitează în jurul a trei piloni centrali, care construiesc edificiul a ceea ce putem numi creativitatea eminesciană. Eminescu este analizat în funcție de trei raportări succesive, ancorate unui context diversificat de valori estetice, teme și motive literare: *naționale* (biografia poetului stă sub semnul „generos” al unui spirit creator, profetic destinat numai celor „aleși”), *universale* (prin punerea în oglindă a creației eminesciene cu literatura romantismului german) și, nu în ultimul rând, caracteristică *spiritului religios creștin* (în opinia exegetei, Eminescu este un poet creștin / religios, deși, inițial, este „citat” și prin două filtre reduționiste: al vizunii filosofice promovate de curentul romantic german și al ideologiei comuniste, ce susținea ateismul).

Subcapitolele 3.4.1. *Pentru o poetică a modelelor culturale: de la Mihai Eminescu la Tudor Vianu* și 3.4.2. *Mihai Eminescu sau despre „intermediarul necesar”*. *Viziuni comparatiste convergente* propun discuții critice și hermeneutice interdisciplinare – pornind de la Tudor Vianu și Aristotel, pentru a culmina cu ideile critice conexe exprimate de un important poetician al secolului trecut și, implicit, un strălucit eminescolog, Ioana Em. Petrescu – în jurul poziției privilegiate a poetului național în ierarhia literaturii române și a statutului său de „model” literar în ceea ce privește influența exercitată asupra „devenirii” literaturii posteminesciene.

Capitolul V, *Zoe Dumitrescu-Buşulenga, memorialistul*, își propune să cartografieze harta periplului umanistic, al călătoriilor întreprinse de-a lungul vieții în spațiul cultural european de către autoarea investigată. *Călătoria* reprezintă o formă de cunoaștere la Zoe Dumitrescu-Buşulenga cu rol modelator și cathartic; semnificațiile plurivalente ale acestor itinerarii existențiale fundamentale le-am interpretat în funcție de conceptul de *punctum*, teoretizat de R. Barthes.

Capitolul VI, *Zoe Dumitrescu-Buşulenga, spirit renașcentist și paideic*, se dorește a fi o „critică a criticii” aplicată volumelor cu tematică interdisciplinară – *Sofocle și condiția umană; Renașterea, umanismul și dialogul artelor; Eminescu și muzica; Muzica și literatura; Ștefan Luchian; Surorile Brontë* – prin care am urmărit atât configurarea universului Greciei Antice, un univers de esență semantică ontologică în care *omul* trăiește într-un timp mitic, atemporal și anistoric, ghidându-se totodată după legile zeilor și ale imperativelor categoriale, cât și relația literaturii cu muzica și artele circumscrisă unui context național și universal care articulează, în fond, bipolaritatea *om-univers* sau *individ-cosmos*, așa cum această interdependență apare ilustrată în Grecia Antică, renaștere, umanism, epoca victoriană (în cazul surorilor Brontë) ș.a.m.d.

Capitolul VII, Zoe Dumitrescu-Buşulenga, în orizontul diplomației românești. *Relațiile româno-italiene în context european*, rescrie parcursul diplomatic al Zoei Dumitrescu-Buşulenga între 1991-1997, perioadă când a îndeplinit o importantă funcție de conducere în calitate de directoare a prestigioasei instituții din capitala Italiei: *Accademia di Romania* din Roma. Acest capitol, singular până în acest moment în peisajul restitativ al istoriei diplomației românești, a putut fi încheiat în urma cercetării arhivei ce se găsește la Ministerul Afacerilor Externe din România (note interne, corespondență, dosare etc.), dar și cu prilejul realizării mobilității transnaționale prevăzute pentru anul II și III de doctorat, la Universitatea „La Sapienza” Roma, Italia sub conducerea doamnei prof. univ. Luisa Valmarin.

Capitolul VIII, Zoe Dumitrescu-Buşulenga, în „labirintul” paratextelor. *„Mucenicia privirii”*, urmărește cartografierea principalelor „trasee” critice întreprinse de Zoe Dumitrescu-Buşulenga în calitate de prefațator, îngrijitor de ediție, editor, traducător ș.c.l. În ipostaza de semnatară a numeroase texte de „escortă”, paratextele consultate ne-au condus spre certitudinea că Zoe Dumitrescu-Buşulenga retrasează liniile centrale ale unei istorii a literaturii române și universale „în mic”, la scară redusă, dar care merită urmărită nu doar pentru configurarea adecvată a preocupărilor sale literare și academice, dar și pentru o mai bună înțelegere a evoluției fenomenului cultural românesc și universal.

Capitolul IX, Zoe Dumitrescu-Buşulenga, activitatea publicistică, își propune să inventarieze activitatea de gazetar a cercetătoarei (au fost examinate peste 150 de articole) și, de asemenea, să descifreze anumite filiații critice / exegetice comune reconstituibile din presa vremii care au reprezentat un adevărat „bazin semantic” în vederea redactării, ulterior, a studiilor sale. Este, apoi, un capitol „delicat” pentru că ne-am văzut confrunțați cu problematica unor articole scrise în spiritul ideologiei comuniste, ceea ce explică multe dintre „acuzele” și, totodată, „laurii” cu care a fost, de-a lungul vieții, întâmpinată.

Capitolul X, Maica Benedicta sau despre omul kairotic, se axează pe prezentarea și interpretarea laturii religioase a Zoei Dumitrescu-Buşulenga care va alege să se călugărească la vârsta de 85 de ani sub numele de Monahia Benedicta. Părăsind lumea literelor, Zoe Dumitrescu-Buşulenga intră pe un alt tărâm, sacru, care se desfășoară pe alte coordonate existențiale și care accentuează ritmurile unei vieți petrecute sub auspiciile smereniei,

rugăciunii și lepădării de sine, ceea ce ne-a permis asocierea cu *omul kairotic*⁹: „omul buneii alegeri” sau „omul desăvârșit”.

Capitolul XI cuprinde *concluziile* cercetării noastre și este urmat de o serie de 5 *anexe* compuse din: 1. restituirea calendarului celor mai importante activități ce au avut loc la *Accademia di Romania* din Roma sub conducerea academicianului Zoe Dumitrescu-Bușulenga, în calitate de directoare, în perioada 1991-1997; 2. convorbiri cu personalități culturale contemporane despre Zoe Dumitrescu-Bușulenga; 3. Interviu Zoe Dumitrescu-Bușulenga – Silviu Mihăilă; 4. Corespondență: Zoe Dumitrescu-Bușulenga – Silviu Mihăilă („premisă” pentru o posibilă ediție critică) și 5. Zoe Dumitrescu-Bușulenga în arhiva destinatarului (restituim, *in situ*, sub formă de fotocopii, interviul și scrisorile expediate de Zoe Dumitrescu-Bușulenga către Silviu Mihăilă). Lucrarea se încheie, în mod firesc, cu referințele bibliografice.

⁹ Această asociere am realizat-o pornind de la înțelesul (ușor nuanțat) pe care Aristotel, Dimitrie Cantemir, Baltasar Gracián și Constantin Noica îl atribuie, fiecare în parte, termenului de *kairos* – cu valențele sale de *individ/om kairotic*, respectiv *timp kairotic*.

BIBLIOGRAFIE SELECTIVĂ

A. OPERA

• ÎN VOLUME:

1. BENEDICTA, Maica (Acad. Zoe Dumitrescu-Buşulenga), *Caietul de la Văratec (Convorbiri și cuvinte de folos)*. Ediție îngrijită de Fabian Anton, București, Editura Lumea Credinței, 2007.
2. BUȘULENGA-DUMITRESCU, Zoe, *Alte „pagini engleze”*, București, Editura Universal Dalsi, 2001.
3. BUȘULENGA-DUMITRESCU, Zoe, *Contemporanii mei: portrete*. Ediție alcătuită și îngrijită de Elena Docsănescu, București, Editura Niculescu, 2008.
4. BUȘULENGA-DUMITRESCU, Zoe, BRATU, Savin, *Contemporanul și vremea lui*, București, Editura de Stat pentru Literatură și Artă, 1959.
4. BUȘULENGA-DUMITRESCU, Zoe, *Cultură și credință*, Suceava, Editura Arhiepiscopiei Sucevei și Rădăuților, 2005.
5. BUȘULENGA-DUMITRESCU, Zoe, *Eminescu – cultură și creație*, București, Editura Eminescu, 1976.
6. BUȘULENGA-DUMITRESCU, Zoe, SAVA, Iosif, *Eminescu și muzica*, București, Editura Muzicală, 1999.
7. BUȘULENGA-DUMITRESCU, Zoe, *Eminescu și romantismul german*. Ediție definitivă, București, Editura Universal Dalsi, 1999.
8. BUȘULENGA-DUMITRESCU, Zoe, *Eminescu. Viața*, vol. I. Ediție îngrijită de Dumitru Irima. Cuvânt înainte de Dan Hăulică. Viziune grafică de Mircia Dumitrescu, Mănăstirea Putna, Editura Ieromonah Nicodim, 2009.
9. BUȘULENGA-DUMITRESCU, Zoe, *Eminescu. Viață. Operă. Cultură*, București, Editura Eminescu, 1989.
10. BUȘULENGA-DUMITRESCU, Zoe, *Ion Creangă*. Ediție revăzută și adăugită, București, Editura Elion, 2000.
11. BUȘULENGA-DUMITRESCU, Zoe, *Itinerar cultural european*, București, Editura Garamond, 2001.

12. BUȘULENGA-DUMITRESCU, Zoe, *Itinerarii prin cultură*, București, Editura Eminescu, 1982.
13. BUȘULENGA-DUMITRESCU, Zoe, *Locuri de epifanie: de la Putna la Văratec. Mărturisiri testamentare*, București, RCR Editorial, 2008.
14. BUȘULENGA-DUMITRESCU, Zoe, *Mihai Eminescu*, București, Editura Tineretului, 1964.
15. BUȘULENGA-DUMITRESCU, Zoe, *Mihai Eminescu. Creație și cultură*. Ediție revăzută și adăugită, București, Editura Doina, 2000.
16. BUȘULENGA-DUMITRESCU, Zoe, *Mihai Eminescu. Creație și cultură*. Ediție îngrijită de Dumitru și Cristina Irimia. Cuvânt înainte de Dan Hăulică. Viziune grafică de Mircia Dumitrescu, Mănăstirea Putna, Editura Nicodim Caligraful, 2012.
17. BUȘULENGA-DUMITRESCU, Zoe, SAVA, Iosif, *Muzica și literatura*, vol. I, București, Editura Cartea Românească, 1986.
18. BUȘULENGA-DUMITRESCU, Zoe, SAVA, Iosif, *Muzica și literatura*, vol. II, București, Editura Cartea Românească, 1987.
19. BUȘULENGA-DUMITRESCU, Zoe, *Opera încoronată*. Florilegiu de Artur Silvestri, București, Editura Carpathia Press, 2005.
20. BUȘULENGA-DUMITRESCU, Zoe, *Periplu umanistic*. Ediție retipărită, Alba Iulia, Editura Reîntregirea, 2005.
21. BUȘULENGA-DUMITRESCU, Zoe, *Portrete*, București, Editura Elion, 2002.
22. BUȘULENGA-DUMITRESCU, Zoe, *Renașterea. Umanismul și destinul artelor*. Ediție integral revizuită și adăugită, București, Editura Univers, 1975.
23. BUȘULENGA-DUMITRESCU, Zoe, *Sofocle și condiția umană*, București, Editura Albatros, 1974.
24. BUȘULENGA-DUMITRESCU, Zoe, *Surorile Brontë*, București, Editura Tineretului, 1967.
25. BUȘULENGA-DUMITRESCU, Zoe, *Ștefan Luchian*, București, Editura Arta Grafică, 1993.
26. BUȘULENGA-DUMITRESCU, Zoe, *Valori și echivalențe umanistice (excurs critic și comparatist)*, București, Editura Eminescu, 1973.

• **ÎN PERIODICE:**

1. BUȘULENGA-DUMITRESCU, Zoe, *A great romantic: Mihai Eminescu*, în revista „Romanian Review”, XXXth year, n°. 1, 1976.
2. BUȘULENGA-DUMITRESCU, Zoe, „Adevărul e că nu m-am simțit în niciun fel stăpână pe realizările mele...”. Interviu de Tania Radu în revista „Flacăra”, 32, nr. 3, 21 ianuarie, 1983.
3. BUȘULENGA-DUMITRESCU, Zoe, *Al lumii lui și al lumii întregi*, în revista „Luceafărul”, 20, nr. 48, 26 noiembrie, 1977.
4. BUȘULENGA-DUMITRESCU, Zoe, *Al nostru și al lumii*, în revista „Scânteia”, L, nr. 11884, 5 noiembrie, 1980.
5. BUȘULENGA-DUMITRESCU, Zoe, *Alecsandri și valorile prozei românești*, în revista „Contemporanul”, nr. 30, 1971.
6. BUȘULENGA-DUMITRESCU, Zoe, *Alecu Russo – O operă izvorâtă din adâncul iubirii a pământului țării*, în revista „Scânteia”, nr. 8006, 16 martie, 1969.
7. BUȘULENGA-DUMITRESCU, Zoe, *Alexandru Balaci*, în revista „Luceafărul”, nr. 27, 1966.
8. BUȘULENGA-DUMITRESCU, Zoe, *Alexandru Philippide: Scriitorul și arta lui*, în revista „Scânteia”, nr. 7948, 17 ianuarie, 1969.
9. BUȘULENGA-DUMITRESCU, Zoe, *Amintiri dacice și semnificația lor în opera lui Mihail Sadoveanu*, în revista „România literară”, XI, nr. 43, 26 octombrie, 1978.
10. BUȘULENGA-DUMITRESCU, Zoe, *Angajare totală în destinul poporului*, în revista „România literară”, VIII, nr. 3, 16 ianuarie, 1975.
11. BUȘULENGA-DUMITRESCU, Zoe, *Anotimpul cărților*, în revista „Scânteia”, 47, nr. 10922, 1 octombrie 1977.
12. BUȘULENGA-DUMITRESCU, Zoe, *Anton Dumitriu, „Alétheia”*, în „Revista de Teorie și Istorie Literară”, XXXII, nr. 2, aprilie-iunie, 1984.
13. BUȘULENGA-DUMITRESCU, Zoe, *Arghezi. Coordonatele poeziei*, în revista „România literară”, XIII, nr. 21, 22 mai, 1980.
14. BUȘULENGA-DUMITRESCU, Zoe, *Aspects contradictoires du pétrarquisme européen*, în revista „Synthesis”, volumul 3, 1976.
15. BUȘULENGA-DUMITRESCU, Zoe, „Aveam o grădină splendidă în spatele casei. Acolo am trăit până la 29 de ani”. Interviu de Teodora Stanciu în revista „România literară”, XXXIX, nr. 34, 31 august, 2007.

16. BUȘULENGA-DUMITRESCU, Zoe, *Barocul în proza lui Arghezi*, în revista „România literară”, XXI, nr. 26, 23 iunie, 1988.
17. BUȘULENGA-DUMITRESCU, Zoe, *Către sintezele necesare*, în revista „România literară”, XI, nr. 33, 17 august, 1978.
18. BUȘULENGA-DUMITRESCU, Zoe, *Cercetarea eminesciană*, în revista „România literară”, nr. 12, 22 martie, 1973.
19. BUȘULENGA-DUMITRESCU, Zoe, *Cercetarea literară și progresul culturii în R. S. România*, în „Revista de Istorie și Teorie Literară”, 28, nr. 4, 1979.
20. BUȘULENGA-DUMITRESCU, Zoe, *Cervantes, sinteză spaniolă și europeană*, în revista „Secolul 20”, nr. 4, 1966.
21. BUȘULENGA-DUMITRESCU, Zoe, *Chaucer*, în revista „Secolul 20”, nr. 7 (162), 1974.
22. BUȘULENGA-DUMITRESCU, Zoe, *Clasic-Modern: o antinomie?*, în revista „România literară”, nr. 7069, 12 august, 1966.
23. BUȘULENGA-DUMITRESCU, Zoe, *Climatul valorii*, în revista „Scânteia”, L, nr. 11831, 4 septembrie, 1980.
24. BUȘULENGA-DUMITRESCU, Zoe, *Complicatul, aproape inextricabilul sud-est...*, în „Revista de Istorie și Teorie Literară”, XXXV, nr. 3-4, iulie-decembrie, 1987.
25. BUȘULENGA-DUMITRESCU, Zoe, *Condiția scriitorului tânăr. Îndârjita disciplină a muncii*, în revista „Scânteia”, XLVII, nr. 10911, 18 septembrie, 1977.
26. BUȘULENGA-DUMITRESCU, Zoe, *Creație și cunoaștere*, în revista „România literară”, nr. 24, 15 iunie 1989.
27. BUȘULENGA-DUMITRESCU, Zoe, *Creșterea culturii române între 1859 și 1866*, în revista „România literară”, VI, nr. 22, 31 mai, 1973.
28. BUȘULENGA-DUMITRESCU, Zoe, *Critica literară – expresie a culturii, a eticii profesionale*, în revista „Scânteia”, LII, nr. 12504, 5 noiembrie, 1982.
29. BUȘULENGA-DUMITRESCU, Zoe, *Critica și importanța ei socială*, în revista „Era socialistă”, nr. 2, ianuarie, 1976.
30. BUȘULENGA-DUMITRESCU, Zoe, *Cultura românească și specificitatea ei*, în revista „România literară”, XII, nr. 34, 23 august, 1979.
31. BUȘULENGA-DUMITRESCU, Zoe, *Cultura românească și spiritul european*, în revista „Secolul 20”, nr. 10 (225), 1979.
32. BUȘULENGA-DUMITRESCU, Zoe, *Cultură – comunicare*, în revista „România literară”, 10, nr. 27, 7 iulie, 1977.

33. BUȘULENGA-DUMITRESCU, Zoe, *Culturi naționale – cultură universală*, în „Revista de Istorie și Teorie Literară”, 30, nr. 4, 1981.
34. BUȘULENGA-DUMITRESCU, Zoe, *Despărțirea de Al. Rosetti*, în revista „România literară”, XXIII, nr. 10, 8 martie, 1990.
35. BUȘULENGA-DUMITRESCU, Zoe, *Despre anii copilăriei*. Interviu de Teodora Stanciu, în revista „România literară”, XL, nr. 37, 19 septembrie, 2008.
36. BUȘULENGA-DUMITRESCU, Zoe, *Destăinuiri: „Acesta era omul, de o nesfârșită delicatețe sufletească...”*, în revista „Manuscriptum”, IV, 11, nr. 2, 1973.
37. BUȘULENGA-DUMITRESCU, Zoe, *Dinicu Golescu, ctitor de ansamblu muzical*, în revista „Argeș”, 23, nr. 11, noiembrie 1988.
38. BUȘULENGA-DUMITRESCU, Zoe, *Dinicu Golescu, ctitor de ansamblu muzical*, în revista „Argeș”, 23, nr. 12, decembrie 1988.
39. BUȘULENGA-DUMITRESCU, Zoe, *Don Luis de Góngora- dincolo de uitare, dincolo de contestare*, în revista „România literară”, XV, 41, 7 octombrie, 1982.
40. BUȘULENGA-DUMITRESCU, Zoe, *Dosarul unui roman: „Scrinul negru”*, în revista „Scânteia”, XLVI, nr. 10811, 24 mai, 1977.
41. BUȘULENGA-DUMITRESCU, Zoe, *Drumuri ale fantasticului*, în revista „Tomis”, nr. 2, 1971.
42. BUȘULENGA-DUMITRESCU, Zoe, *Drumuri sadoveniene*, în revista „România literară”, XIII, nr. 45, 6 noiembrie, 1980.
43. BUȘULENGA-DUMITRESCU, Zoe, *După o mare operă epică: Enigma Otiliei*, în revista „România literară”, V, nr. 15, 6 aprilie, 1972.
44. BUȘULENGA-DUMITRESCU, Zoe, *Echilibru al valorilor (Tudor Vianu)*, în revista „Contemporanul”, 31, 27 iulie, 1984.
45. BUȘULENGA-DUMITRESCU, Zoe, *Editorul și valorile*, în revista „Scânteia”, XLIV, nr. 10251, 6 august, 1975.
46. BUȘULENGA-DUMITRESCU, Zoe, *Elogiul umanismului*, în revista „Tribuna”, 41, 1970.
47. BUȘULENGA-DUMITRESCU, Zoe, *Emil Botta: „Poezii”*, în revista „Scânteia”, XLIX, nr. 11613, 23 decembrie, 1979.
48. BUȘULENGA-DUMITRESCU, Zoe, *Eminescu*, în revista „Ateneu”, VII, nr. 11 (76), 1970.
49. BUȘULENGA-DUMITRESCU, Zoe, *Eminescu, acum*, în revista „Adevărul de duminică”, 1, nr. 14, ianuarie, 1990.

50. BUȘULENGA-DUMITRESCU, Zoe, *Eminescu după Eminescu*, în revista „România literară”, VIII, nr. 13, 27 martie, 1975.
51. BUȘULENGA-DUMITRESCU, Zoe, *Eminescu – etalon de aur al poeziei românești*, în revista „România literară”, 16, nr. 2, 13 ianuarie, 1983.
52. BUȘULENGA-DUMITRESCU, Zoe, *Eminescu în gândul nostru azi*, în revista „România literară”, XVII, nr. 2, 12 ianuarie, 1984.
53. BUȘULENGA-DUMITRESCU, Zoe, *Eminescu în orizontul unei culturi*, în revista „România literară”, XIX, nr. 24, 12 iunie 1986.
54. BUȘULENGA-DUMITRESCU, Zoe, *Eminescu în spațiul și timpul românesc*, în revista „Cronica”, 14, nr. 24, 15 iunie, 1979.

• **TEXTE DE ESCORTĂ:**

1. ALEXANDRU, Ioan, *Imne*. Cu un cuvânt înainte de Zoe Dumitrescu-Bușulenga, București, Editura Albatros, 1977.
2. ALEXANDRU, Ioan, *Pământ transfigurat*. Prefață de Zoe Dumitrescu-Bușulenga, București, Editura Minerva, 1982.
3. BENCSIK, János, *Proiecții europene*. Prefață de Zoe Dumitrescu-Bușulenga, București, Editura Sport-Turism, 1981.
4. BHOSE, Amita, *Eminescu și India*. Prefață și postfață de Zoe Dumitrescu-Bușulenga. Cuvânt înainte și note de Amita Bhowse. Argument la ediție de Carmen Mușat-Coman. Note finale de Mihai Dascal, București, Editura Cununi de Stele, 2009.
5. BOGDAN, Elvira, *Talismanul de safir*. Cuvânt înainte de Zoe Dumitrescu-Bușulenga. Ediția a II-a, București, Editura Ion Creangă, 1978.
6. BUȘULENGA-DUMITRESCU, Zoe, BĂRBOI, Constanța (coord.), *Crestomație de literatură universală pentru învățământul preuniversitar și universitar*. Cu un studiu introductiv de acad. Zoe Dumitrescu-Bușulenga. Ediția a II-a. Revăzută și adăugită, București, Editura Diacon Coresi, 1993.
7. CARAGIALE, Luca Ion, *Teatru*. Cu o prefață de Zoe Dumitrescu-Bușulenga, Editura de stat pentru Literatură și Artă, București, 1960.
8. CĂRTĂRESCU, Mircea, *Poeme de amor*. Postfață de Zoe Dumitrescu-Bușulenga, București, Editura Cartea Românească, 1983.

9. *** *Cântecul Nibelungilor*. Tălmăcire de Virgil Tempeanu. Prefață de Zoe Dumitrescu-Bușulenga. Coperta și ilustrațiile de Aurel Stoicescu. București, Editura pentru Literatură Universală, 1964.
10. CHAMISSO, von Adelbert, *Călătorie în jurul lumii*. Cuvânt înainte de Zoe Dumitrescu-Bușulenga, București, Editura Sport-Turism, 1989.
11. CHAUCER, Geoffrey, *Povestirile din Canterbury*. În românește de Dan Duțescu. Studiu introductiv și note bibliografice de Zoe Dumitrescu-Bușulenga, București, Editura pentru Literatură Universală, 1964.
12. CRONIN, A. J., *Drumul lui Shannon*. În românește de Eugen Filotti. Prefață de Zoe Dumitrescu-Bușulenga, București, Editura Tineretului, 1964.
13. DĂNCIULESCU, Sina, *Ploaie în aprilie (versuri)*. Prefață de Zoe Dumitrescu-Bușulenga, București, Editura pentru Literatură, 1964.
14. CONTE, del Rosa, *Eminescu sau despre absolut*. Ediția a II-a. Îngrijire, traducere și prefață de Marian Papahagi. Cuvânt înainte de Zoe Dumitrescu-Bușulenga. Postfață de Mircea Eliade, Cluj-Napoca, Editura Dacia, 2003.
15. DRĂGAN, Constantin Iosif, *Idealuri și destine. Eseu asupra conștiinței europene*. Prefață de Zoe Dumitrescu-Bușulenga, București, Editura Cartea Românească, 1977.
16. DROUHET, Charles, *Studii de literatură română și comparată*. Cuvânt înainte de Zoe Dumitrescu-Bușulenga. Ediție îngrijită, note, tabel bio-bibliografic și postfață de Silvia Burdea, București, Editura Eminescu, 1983.
17. ELIADE, Mircea, *Contribuții la filosofia Renașterii*. Texte îngrijite de Constantin Popescu-Cadem. Prefață de Zoe Dumitrescu-Bușulenga, București, Editura Academiei Republicii Socialiste România, 1984.
18. EMINESCU, Mihai, *Opere alese*. Ediție bilingvă, româno-sârbă, îngrijită de Ioan Flora și Octavia Nedelcu. Cuvânt înainte de Zoe Dumitrescu-Bușulenga, București, Editura Elion, 2000.
19. EMINESCU, Mihai, *Poezii. Echivalențe eminesciene în limbile engleză, franceză, germană, rusă și spaniolă*. Ediție selectivă și cuvânt introductiv de Zoe Dumitrescu-Bușulenga, București, Editura Albatros, 1971.
20. EMINESCU, Mihai, *Poezii*. Cuvânt înainte de Tudor Arghezi. Prefață de Zoe Dumitrescu-Bușulenga. Tabel cronologic de Ion Crețu, București, Editura Minerva, 1977.

21. EMINESCU, Mihai, *Poezii*. Cuvânt înainte de Tudor Arghezi. Prefață și antologie de Zoe Dumitrescu-Bușulenga. Tabel cronologic de Ion Crețu, București, Editura Minerva, 1989.
22. EMINESCU, Mihai, *Proză*. Prefață și note de Zoe Dumitrescu-Bușulenga. Text stabilit de Eugen Simion și Flora Șuteu. Ediția a II-a, București, Editura Albatros, 1976.
23. FILIPESCU, Lucreția, *Culegătoarea de mure. Legende*. Cu o prefață de Zoe Dumitrescu-Bușulenga, București, Editura Litera, 1988.
24. FILIPESCU, Lucreția, *Fetele din Mezocastro. Legende aromâne*. Cu un cuvânt înainte de Zoe Dumitrescu-Bușulenga, București, Editura Litera, 1971.
25. GHEREA-DOBORGEANU, Constantin, *Studii critice*. Ediție îngrijită de George Ivașcu. Studiu introductiv și note finale de Zoe Dumitrescu-Bușulenga, București, Editura Tineretului, 1968.
26. GOGAZZARO, Antonio, *Daniele Cortis*. În românește de Adriana Lăzărescu. Cuvânt înainte de Zoe Dumitrescu-Bușulenga, București, Editura Univers, 1975.
27. GRIGORESCU, Dan, (coord.), *Tudor Vianu în conștiința criticii*. Antologie de Emil Moancă. Prefață de Zoe Dumitrescu-Bușulenga, București, Editura Floarea Darurilor, 1997.
28. HUGO, Victor, *Omul care râde*. Ediție prescurtată, în românește de Gellu Naum. Prefață de Zoe Dumitrescu-Bușulenga, București, Editura Tineretului, 1961.
29. *** *Imn femeii*. Antologie de Gheorghe T. Zaharia, L. Moscovici, D. Vacariu. Prefață de Zoe Dumitrescu-Bușulenga. Postfață de Gheorghe T. Zaharia, București, Editura Eminescu, 1984.
30. IORGA, Nicolae, *Priveliști din țară*. Cuvânt înainte de Zoe Dumitrescu-Bușulenga. Ediție îngrijită, note, indice și table bibliografic de Victoria Nedel, București, Editura pentru turism, 1974.
31. KAZANTZAKIS, Nikos, *Libertate sau moarte (Căpitan Mihalis)*. În românește de Pericle Martinescu. Prefață de Zoe Dumitrescu-Bușulenga, București, Editura Tineretului, 1956.
32. KIPLING, Rudyard, *Cartea Junglei*. Traducere de Mihnea Gheorghiu. Prefață de Zoe Dumitrescu-Bușulenga, București, Editura pentru Literatură, 1966.
33. KLEIST, von Heinrich, *Michael Kohlhaas*. În românește de Alice Voinescu. Prefață de Zoe Dumitrescu-Bușulenga, București, Editura pentru Literatură Universală, 1961.

34. LABIȘ, Nicolae, *Versuri*. Cuvânt înainte de Zoe Dumitrescu-Bușulenga, București, Editura Tineretului, 1964.
35. LĂZĂRESCU, George, *Dicționar de mitologie*. Prefață de Zoe Dumitrescu-Bușulenga, București, Editura Ion Creangă, 1979.
36. *** *Legenda noastră: Inscripții pe coloana fără de sfârșit a țării...* Antologie de Fănuș Băileșteanu. Cuvânt înainte de Zoe Dumitrescu-Bușulenga, București, Editura Albatros, 1974.
37. *** *Luna în oglinda apei. Proză universală contemporană*. Selecția textelor și notele de Viorica Mircea, prefață de Zoe Dumitrescu-Bușulenga, București, Editura Astra, 1988.
38. *** *Meșterul Manole*. Versiune inedită în limbile română, engleză, franceză, germană, rusă și spaniolă. În românește de Dan Duțescu. Prefață de Zoe Dumitrescu-Bușulenga, București, Editura Albatros, 1986.
39. *** *Nu ucideți pasărea albastră. Antologie de poezie românească a păcii*. Ediție de George Chirilă. Prefață de Zoe Dumitrescu-Bușulenga, București, Editura Eminescu, 1985.
40. *** *Nuvele italiene din Renaștere*. Traducere și note de Florin Chirițescu. Prefață de Zoe Dumitrescu-Bușulenga, București, Editura pentru Literatură Universală, 1964.
41. MILNE, A. A., *Winnie ursulețul*. În românește de Zoe Dumitrescu-Bușulenga, București, Editura Tineretului, 1967 (ediția a II-a cu ilustrații de Ernest H. Shepard, București, Editura Ion Creangă, 1973; ediția a III-a cu ilustrații de Dumitru Popescu, București, Editura Arta Grafică, 1992; ediția a IV-a cu ilustrații de Dumitru Popescu, București, Editura Arta Grafică, 1993).
42. NEGRUZZI, Costache, *Pagini alese*. Prefață, glosar și note de Zoe Dumitrescu-Bușulenga, București, Editura Tineretului, 1958.
43. NOAILLES, de Ana, VĂCĂRESCU, Elena, *Versuri*. În românește de Demonstene Botez și Lazăr Iliescu. Cuvânt înainte de Zoe Dumitrescu-Bușulenga, București, Editura Albatros, 1971.
44. ODOBESCU, Alexandru, *Scene istorice. Câteva ore la Snagov. Pseudocynegeticos*. Cu o prefață de Zoe Dumitrescu-Bușulenga, București, Editura pentru Literatură, 1961.
45. ORFEU, *Imnuri*. În românește de Ion Acsan. Cuvânt înainte de Zoe Dumitrescu-Bușulenga, București, Editura Univers, 1972.

46. PEPYS, Samuel, *Jurnal (1660-1669)*. În românește de Costache Popa și Ileana Vulpescu. Cu o prefață de Zoe Dumitrescu-Bușulenga, București, Editura pentru Literatură Universală, 1965.
47. PETRESCU, Camil, *Bălcescu*. Prefață și note de Zoe Dumitrescu-Bușulenga, București, Editura Tineretului, 1961.
48. PHILIPPIDE, Alexandru, *Studii de literatură universală*. Cuvânt înainte de Zoe Dumitrescu-Bușulenga, București, Editura Tineretului, 1966.
49. POE, Edgar Allan, *Scrieri alese*. În românește. Proza de Ion Vinea, Mihaela Dragomir și Constantin Vonghizas. Poezia de Emil Gulian și Dan Botta. Studiu introductiv de Zoe Dumitrescu-Bușulenga, București, Editura pentru Literatură Universală, 1969.
50. POPESCU, Aristide N., *Semper fidelis*. Cuvânt înainte de Zoe Dumitrescu-Bușulenga, București, Editura Albatros, 1981.
51. *** *Prozatorii „Contemporanului”*. Antologie cu o prefață de Zoe Dumitrescu-Bușulenga, București, Editura de Stat pentru Literatură și Artă, 1958.
52. SCHILLER, Friedrich, *Hoții. Don Carlos*. Traducere de Al. Philippide și N. Argintescu-Amza. Prefață și tabel cronologic de Zoe Dumitrescu-Bușulenga, București, Editura pentru Literatură, 1965.
53. SHAKESPEARE, William, *Viața și moartea regelui Richard al III-lea*. Echivalențe românești de Ion Barbu. Prefață și table cronologic de Zoe Dumitrescu-Bușulenga, București, Editura pentru Literatură, 1964.
54. ȘTEFAN, I.M., *Eminescu și știința*. Prefață de Zoe Dumitrescu-Bușulenga, Iași, Editura Junimea, 1989.
55. TAGORE, Rabindranath, *Versuri*. Cuvânt înainte de Zoe Dumitrescu-Bușulenga. Traducere de George Dan, București, Editura Tineretului, 1966.
56. TEODOREANU, Elena, *Muzele și vremea sau fals tratat de meteorologie*. Cu o prefață de Zoe Dumitrescu-Bușulenga, București, Editura Albatros, 1983.
57. UGOLINI, Luigi, *Lorenzo Magnificul*. În românește de Adriana Lăzărescu. Prefață de Zoe Dumitrescu-Bușulenga, București, Editura Meridiane, 1971.
58. USCĂTESCU, George, *Erasmus*. Traducere de Darie Novăceanu, Cuvânt înainte de Zoe Dumitrescu-Bușulenga București, Editura Univers, 1982.
59. USCĂTESCU, George, *Proces umanismului*. Cuvânt înainte de Zoe Dumitrescu-Bușulenga. Postfață de Alexandru Tănase. Selecția textelor Adela Becleanu Iancu. Traducere din limba spaniolă Alexandru Ciolan, București, Editura Politică, 1987.

60. VALDÉS, A. Palacios, *Sora San Sulpicio*. Traducere de Al. Popescu-Telega. Cu un cuvânt înainte de Zoe Dumitrescu-Buşulenga, Bucureşti, Editura pentru Literatură Universală, 1966.
61. VASILE, Vasile, *De la muzica firii și a sufletului la muzica sferelor. Muzica în viața și în creația lui Eminescu*. Cuvânt înainte de acad. Zoe Dumitrescu-Buşulenga, Bucureşti, Editura Petrion, 1999.
62. VOICULESCU, Vasile, *Călătorie spre locul inimii. Poeme religioase*. Ediție îngrijită și Notă asupra ediției de Radu Voiculescu. Prefață de Zoe Dumitrescu-Buşulenga, Bucureşti, Editura Fundației Culturale Române, 1994.
63. VOICULESCU, Vasile, *Ultimele sonete închipuite ale lui Shakespeare*. În traducere imaginară de Vasile Voiculescu. Ediție bilingvă (româno-germană). Transpunere germană Immanuel Weissglas. Prefață de Zoe Dumitrescu-Buşulenga, Bucureşti, Editura Albatros, 1974.
64. WEINERT-LANGE, Marianne, *Marianne*. Traducere și prefață de Zoe Dumitrescu-Buşulenga, Bucureşti, Editura Tineretului, 1961.

B. REFERINȚE CRITICE

• ÎN VOLUME:

1. BARTHES, Roland, *Camera luminoasă*. Traducere de Virgil Mleşniță, Cluj-Napoca, Editura Idea Design&Print, 2005.
2. BARTHES, Roland, *Romanul scriiturii*, Selecție de texte și traducere de Adriana Babeți și Delia Şepeţeanu-Vasiliu. Prefață de Adriana Babeți. Postfață de Delia Şepeţeanu-Vasiliu, Bucureşti, Editura Univers, 1987.
3. BĂRBULESCU, Mihai, TURCUŞ, Veronica, DAMIAN, M. Iulian, *Accademia di Romania din Roma. 1922-2012*, Litografia Leberit, Roma, 2012.
4. BÉGUIN, Albert, *Sufletul romantic și visul*. Traducere de Dumitru Țepeneag, Bucureşti, Editura Univers, 1970.
5. BERGSON, Henri, *Introducere în metafizică*. Traducere și prefață de Diana Morăraşu, Iași, Editura Institutul European, 1998.
6. BLAGA, Lucian, *Isvoade. Eseuri, conferințe, articole*. Ediție îngrijită de Dorli Blaga și Petre Nicolau. Prefață de George Gană, Bucureşti, Editura Minerva, 1972.

7. BLAGA, Lucian, *Trilogia Culturii. Opere*, 9. Ediție îngrijită de Dorli Blaga, București, Editura Minerva, 1985.
8. BLAGA, Lucian, *Trilogia culturii. Orizont și stil. Spațiu mioritic. Geneza metaforei și sensul culturii*. Cuvânt înainte de Dumitru Ghișe, București, Editura pentru Literatură Universală, 1969.
9. BLAGA, Lucian, *Zări și etape. Aforisme, studii, însemnări*, București, Editura Humanitas, 2003.
10. BOIA, Lucian, *Istorie și mit în conștiința românească*, București, Editura Humanitas, 1997.
11. BOT, Ioana, *Alegoriile iubirii în poezia eminesciană*, în *Studii eminesciene*, Caietele Colocviului Național Studentesc „Mihai Eminescu”, 15, Iași, Editura Universității „Alexandru Ioan Cuza” Iași, 2008.
12. BOT, Ioana, *Eminescu explicat fratelui meu*, București, Editura Art, 2012.
13. BOT, Ioana (coord.), *Mihai Eminescu, poet național român (Istoria și anatomia unui mit cultural)*, Cluj-Napoca, Editura Dacia, 2001.
14. BOT, Ioana, *Eminescu și lirica românească de azi*, Cluj-Napoca, Editura Dacia, 1990.
15. BOT, Ioana, *Poezia patriotic românească*. Antologie, prefață, dosar critic, comentarii, note și bibliografie de dr. Ioana Bot, București, Editura Humanitas, 2001.
16. BOT, Ioana, *Sensuri ale perfecțiunii (Literatura cu formă fixă ca încercare asupra limitelor limbajului)*, Cluj-Napoca, Editura Casa Cărții de Știință, 2006.
17. BOT, Ioana, *Trădarea cuvintelor*, București, Editura Didactică și Pedagogică, 1997.
18. BROWN, Calvin, *Musica e letteratura: una comparazione delle arti*. A cura di Emilia Pantini, Roma, Lithos Editrice, 1996.
19. BURCKHARDT, Jacopo, *La civiltà del Rinascimento in Italia*. Traduzione italiana di D. Valbusa. Quarta edizione accresciuta per cura di Giuseppe Zippel, G. C. Sansoni-Editore, Firenze, 1940.
20. BURDACH, Konrad, *Riforma, Rinascimento, Umanesimo*, G. C. Sansoni, Firenze, 1935.
21. CAILLOIS, Roger, *L'écriture des pierres*, Flammarion, Champs, Paris, 1970.
22. CANTEMIR, Dimitrie, *Divanul*, București-Chișinău, Editura Litera Internațional, 2004.
23. CASSIRER, Ernst, *Individuo e cosmo nella filosofia del Rinascimento*. Traduzione di Federico Federici, Firenze, „La Nuova Italia” Editrice, 1935.

24. CĂLIN, Vera, *Metamorfozele măștilor comice*, București, Editura pentru Literatură, 1966.
25. CĂLINESCU, George, *Opera lui Mihai Eminescu*, vol. I, București, Editura pentru Literatură, 1969.
26. COMPAGNON, Antoine, *Demonul teoriei*. Traducere de Gabriel Marian și Andrei-Paul Corescu, Cluj-Napoca, Editura Echinoc, 2007.
27. CUBLEȘAN, Constantin, *Eminescu în conștiința critică*, București, Editura Didactică și Pedagogică, 1994.
28. CULCASI, Carlo, *Musica e poesia. Rapporti estetici e storici*. Nuova Edizione del Tutto Rifatta, Milano, Istituto Editoriale Cisalpino, 1940.
29. DE MAN, Paul, *Allegories of reading. Figural language in Rousseau, Nietzsche, Rilke and Proust*, Yale, U.P., New Haven and London, 1979.
30. DELEUZE, Gilles, *Nietzsche*. Traducere, note și postfață de Bogdan Ghiu, București, Editura All, 1999.
31. DERRIDA, Jacques, *Despre gramatologie*. Traducere, comentarii și note- Bogdan Ghiu, Cluj-Napoca, Editura Tact, 2008.
32. EMINESCU, Mihai, *Fragmentarium*. Editat de Magdalena Vatamaniuc, București, Editura Științifică și Enciclopedică, 1981.
33. EMINESCU, Mihai, *Mă topesc în flăcări: Dialoguri cu eminescologi în perspectiva mileniului III*, vol. VIII. Interviu realizat de Mihai Cimpoi. Ediția a II-a revăzută și adăugită. Cuvânt introductiv de dr. prof. Constantin Ciopraga, Chișinău-București, Editura Litera-David, 2000.
34. EMINESCU, Mihai, *Ortodoxia*. Antologie de Fabian Anton. Cuvânt înainte de Î.P.S. Nicolae Corneanu, Cluj-Napoca, Editura Eikon, 2003.
35. EMINESCU, Mihai, *Poezii și articole religioase*. Antologie și prefață de Ion Buzași, Târgu-Lăpuș, Editura Galaxia Gutenberg, 2006.
36. EMINESCU, Mihai, *Propriul vis, Prefețe definitive*, Chișinău-București, Editura Litera&David, 1999.
37. EMINESCU, Mihai, *Proză*, București, Editura Cartex 2000, 2004.
38. FRYE, Northrop, *Marele Cod (Biblia și literatura)*. Traducere de Aurel Sasu și Ioana Stanciu, București, Editura Atlas, 1999.
39. FRYE, Northrop, *T.S. Eliot: an introduction*, Chicago-London, The University of Chicago Press, 1981.

40. FUBINI, Enrico, *Musica e linguaggio nell' estetica contemporanea*, Torino, Piccola Biblioteca Einaudi, 1973.
41. FUBINI, Mario, *Studii sulla letteratura del Rinascimento*, Firenze, G. C. Sansoni, 1948.
42. GARIN Eugenio, *L'età nuova. Ricerche di storia della cultura dal XII al XVI secolo*, Morano Editore, Napoli, 1969.
43. GARIN Eugenio, *L'umanesimo italiano. Filosofia e vità civile nel Rinascimento*, Roma-Bari, Editori Laterza, 1986.
44. GENTILE, Giovanni, *Il pensiero Italiano del Rinascimento*. Terza edizione accresciuta e riordonata, Firenze, G.C. Sansoni-Editore, 1940.
45. GENETTE, Gérard, *Paratexts. Thresholds of interpretation*. Translated by Jane E. Lewin. Foreword by Richard Macksey, United Kingdom, Cambridge University Press, 2001.
46. GRACIĂN, Baltasar, *Cărțile omului desăvârșit*, București, Editura Humanitas, 1994.
47. MCQUILLAN, Martin, *Paul de Man*, London and New York, Routledge, 2001.
48. MIHĂILĂ, Silviu, *Ioana Em. Petrescu, citindu-l pe Eminescu. Note, arhive, documente*. Prefață de Ioana Bot, Cluj-Napoca, Editura Eikon, 2013.
49. PETRESCU. Em., Ioana, *Configurații*. Ediția a II-a, Cluj-Napoca, Editura Casa Cărții de Știință, 2002.
50. PETRESCU, Em. Ioana, *Cursul Eminescu*. Text restituit după stenograme de Ioana Bot, litografiat, Cluj-Napoca, Universitatea Babeș-Bolyai, 1991 (ediția a II-a, 1993).
51. PETRESCU, Em. Ioana, *Eminescu. Modele cosmologice și viziune poetică*, Pitești, Editura Paralela 45, 2005.
52. PETRESCU, Em. Ioana, *Eminescu și mutațiile poeziei românești*, Cluj-Napoca, Editura Dacia, 1989.
53. PETRESCU, Em. Ioana, *Jurnal*. Ediție îngrijită de Rozalia Borcilă și Elena Neagoe. Cuvânt înainte de Elena Neagoe. Postfață de Carmen Mușat, Pitești, Editura Paralela 45, 2005.
54. PETRESCU, Em. Ioana, *Modernism. Postmodernism. O ipoteză*, Cluj-Napoca, Editura Casa Cărții de Știință, 2003.
55. PETRESCU, Em. Ioana, *Studii eminesciene*. Ediție îngrijită, note și bibliografie de Ioana Bot și Adrian Tudurachi, Cluj-Napoca, Editura Casa Cărții de Știință, 2009.
56. PETREU, Marta, *Despre bolile filosofilor. Cioran*. Ediția a II-a, revăzută, Cluj-Napoca, Editura Biblioteca Apostrof/ Iași, Editura Polirom, 2010.

57. SIMION, Eugen, *Întoarcerea autorului*. Eseuri despre relația creator-operă, București, Editura Cartea Românească, 1981.
58. SIMION, Eugen, *Proza lui Eminescu*, București, Editura Pentru Literatură, 1964.
59. SPINGARN, J. E., *La critica letteraria nel Rinascimento. Saggio sulle origini dello spirito classico nella letteratura moderna*. Traduzione italiana dell dr. Antonio Fusco. Con correzioni e aggiunte dell'autore e prefazione di B. Croce, Bari, Gius. Laterza&Figli, 1905.

• **ÎN PERIODICE:**

1. ANDRIESCU, Alexandru, *Savin Bratu și Zoe Dumitrescu: Contemporanul și vremea lui*, în revista „Iașul literar”, X, nr. 9, septembrie, 1959.
2. BALOTĂ, Nicolae, *Valori și echivalențe umanistice*, în revista „Luceafărul”, XVI, nr. 29, 21 iulie, 1973.
3. BĂILEȘTEANU, Fănuș, *Eminescogonie*, în revista „Steaua”, XXVIII, nr. 1, ianuarie, 1977.
4. BOT, Ioana, *Discursul unei priviri îndrăgostite – exercițiu de recitare a poeziei eminesciene –*, în revista „Limbă și literatură”, XLIV, vol. III-IV, București, 1999.
5. BOT, Ioana, *Obiectul „singular” al eminescologiei*, în revista „Dilemateca”, nr. 9, II, februarie, 2007.
6. BOT, Ioana, *Poveștile lui Ion Creangă*, în revista „Limba și literatura română”, XXXII, nr. 1 (ianuarie-martie), București, 2003.
7. BOT, Ioana, *Semnificații ale blestemului în lirica eminesciană*, în revista „Tribuna”, nr. 3, ianuarie, Cluj-Napoca, 1994.
8. CAZIMIR, Ștefan, *„Vivant professores!”*, în revista „România literară”, XXXVII, nr. 44, 10-16 noiembrie, 2004.
9. CĂLINESCU, Alexandru, *A humanistic journey*, în revista “Romanian Review”, XXXV, nr. 9, septembrie, 1981.
10. CÂMPAN, Diana, *Sub semnul ultimei mirări*, în revista „Credința străbună”, rubrica *Eveniment*, XVI, nr. 6 (243), iunie, 2006.
11. CEAUȘESCU, Gheorghe, *Ne-a părăsit o doamnă*, în revista „România literară”, XXXIX, nr. 19, 12 mai, 2006.

12. CIOCULESCU, Șerban, *Eminescu – cultură și creație*, în revista „România literară”, X, nr. 5, 3 februarie, 1977.
13. CORBEA, Andrei, *O răscruce în eminescologie*, în revista „Amfiteatru”, XX, nr. 11, noiembrie, 1986.
14. CROHMĂLNICEANU, Ovid S., *Umanismul și arta amphioniei*, în revista „România literară”, XV, nr. 25, 17 iunie, 1982.
15. *** *Dezbatere pe marginea unor cărți. Sub constelația geniului eminescian- Zoe Dumitrescu-Bușulenga*, în revista „România literară”, XLV, nr. 6, 8 februarie, 2013.
16. DRAGNEA, Gabriela, *Convorbire cu Zoe Dumitrescu-Bușulenga: „Umanismul este singura posibilitate de globalizare a cunoștințelor noastre...”*, în revista „Ramuri”, nr. 4, 15 aprilie, 1988.
17. DRĂGAN, Mihai, „Zoe Dumitrescu-Bușulenga: *Ion Creangă*”, în revista „Tribuna”, VII, nr. 38, 19 septembrie, 1963.
18. DUICĂ, Bogdan G., *Eminescu, Eliade, Gutzow*, în revista „Convorbiri literare”, nr. 2, XXXVIII, 1 februarie, București, 1904.
19. FLORESCU, Vasile, *Renașterea, umanismul și dialogul artelor” de Zoe Dumitrescu-Bușulenga*, în revista „Viața românească”, XXIII, nr. 8, august, 1971.
20. GRIGURCU, Gheorghe, *Zoe Dumitrescu-Bușulenga – Eminescu și romantismul german*, în revista „Familia”, XXII, nr. 12, decembrie, 1986.
21. HANDOCA, Mircea, *Dialog cu Zoe Dumitrescu-Bușulenga*, în revista „Vatra”, 13, nr. 2, 20 februarie, 1983.
22. IORGULESCU, Mircea, *Comparatism și interpretare*, în revista „România literară”, XIX, nr. 42, 16 octombrie, 1986.
23. LAVRIC, Sorin, *O minune de povestitor*, în revista „România literară”, XLIII, nr. 36, 9 septembrie, 2011.
24. LAVRIC, Sorin, *Ritmuri memoriale*, în revista „România literară”, XLII, nr. 48, 4 decembrie, 2009.
25. MANOLESCU, Nicolae, *Cultură și literatură*, în revista „România literară”, nr. 34, 23 august, 1973, p. 13.
26. MARCU, A., *Institutul științific Român din Roma*, în „Cele Trei Crișuri. Anale culturale”, XVI, nr. 1-2, Oradea, 1935.
27. MARINO, Adrian, *Renașterea și umanismul într-o nouă viziune*, în revista „România literară”, IV, nr. 28, 8 iulie, 1971.

28. MIHĂIEȘ, Mircea, *Statutul eminescologiei. Interviu cu Zoe Dumitrescu-Bușulenga*, în revista „Orizont”, 35, nr. 24, 15 iunie, 1984.
29. MIHĂILESCU, Dan C., *Zoe Dumitrescu-Bușulenga, „Periplu umanistic”*, în revista „Luceafărul”, XXIV, nr. 2, 10 ianuarie, 1981.
30. NEGRU, Vasile, *Paștele blajinilor (Îngrijire pentru strămoși și pentru noi înșine)*, în revista „Timpul”, rubrica *Societate*, nr. 221, mai, 2005.
31. PIRU, Alexandru, *Renașterea și umanismul într-o nouă viziune*, în revista „România literară”, IV, nr. 22, 27 mai, 1971.
32. RĂDULESCU, Tatiana, *Coerența de adâncime*, în revista „Viața românească”, LXXVII, nr. 11, noiembrie, 1982.
33. SPIRIDON, Monica, *Punct, contrapunct*, în revista „Ramuri”, nr. 4, 15 aprilie, 1988.
34. ȘTEFĂNESCU, Alex, *„Ce urât ne-am purtat cu Zoe Dumitrescu-Bușulenga!”*, în revista „România literară”, XXXIX, nr. 19, 12 mai, 2006.
35. ȘTEFĂNESCU, Alex, *La o nouă lectură: Zoe Dumitrescu-Bușulenga*, în revista „România literară”, XXXV, nr. 23, 12-18 iunie, 2002.
36. TOMA, Pavel, *Zoe Dumitrescu-Bușulenga, „Ion Creangă”*, București, Editura pentru literatură, 1963, 236 p., în revista „Limba română”, XIII, nr. 5, septembrie-octombrie, București, 1964.
37. UNGUREANU, Cornel, *Itinerarii prin cultură*, în revista „Orizont”, XXXIII, nr. 34, 27 august, 1982, p. 2.
38. UNGUREANU, Cornel, *Zoe Dumitrescu-Bușulenga: Sofocle și condiția umană*, în revista „Orizont”, XXV, nr. 30, 30 iulie, 1974.
39. VÂRGOLICI, Teodor, *Două cărți despre Eminescu*, în revista „Luceafărul”, VII, nr. 4, 15 februarie, 1964.
40. VLAD, Ion, *2 eseuri*, în revista „Tribuna”, XVIII, nr. 32, 8 august, 1974.
41. VLAD, Ion, *Echilibrul și disciplina sintezelor*, în revista „Tribuna”, XVII, nr. 35, 30 august, 1973.
42. VLAD, Ion, *Glosse eminesciene*, în revista „Tribuna”, XXI, nr. 3, 20 ianuarie, 1977.
43. VLAD, Ion, *Orizonturile operei eminesciene*, în revista „Tribuna”, XXX, nr. 44, 30 octombrie, 1986.
44. VLAD, Ion, *Sensul ordonator al sintezei*, în revista „Tribuna”, XV, 27 mai, 1971.
45. ZAMFIRESCU, Dan, *Flacăra ideii*, în revista „Contemporanul”, nr. 32, 3 august, 1973.